ЯМАР АРГААР ХҮҮХДИЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭМЖИЖ БОЛОХ ВЭ?
JAK MŮŽE BÝT PODPOŘENO VAŠE DÍTĚ VE VZDĚLÁVÁNÍ?

Сургалтын тусгай хэрэгцээтэй сурагчдийг дэмжихэд зориулсан тогтолцоонд хэд хэдэн өөрчлөлт чех сургуулиудад гарсан байна. Эдгээр өөрчлөлтүүдийн зорилго нь аль болох бүх хүүхдүүдийг хамран сургах болон тэдний сургуулиа амжилттай дүүргэх хэрэгцээг нь хангахад оршино. Эдгээр өөрчлөлтүүдийн өмнө энэ тусламж нь зөвхөн хөгжилийн бэрхшээлтэй (суралцах чадвар болон эрүүл мэндийн бусад ноцтой асуудалтай) хүүхдүүдэд зориулагдаж байж. Одоо энэ бүлэгт шинээр янз бүрийн соёл, иргэншилтэй гадаад хүүхдүүд, **тухайн хичээл заагдах хэлний хангалттай мэдлэггүй** хүүхдүүд багтдаг болсон юм. Эдгээр хүүхдүүд одооноос сургуульд (цэцэрлэг, бага, дунд сургууль г.м.) мөн тусламж авах эрхтэй боллоо.

V českých školách došlo k několika změnám v systému podpory dětí a žáků *se speciálními vzdělávacími potřebami*. Cílem současných změn je, aby se všechny děti, pokud je to jen trochu možné, vzdělávaly společně a byla jim poskytnuta maximální péče, aby školu zvládly. Tato podpora se dříve týkala jen těch dětí, které měly nějaké zdravotní potíže (poruchy pozornosti, specifické poruchy učení, ale i vážnější zdravotní problémy). Nově patří do této skupiny také děti z odlišného kulturního prostředí včetně dětí, které **dostatečně neznají vyučovací jazyk**. I tyto děti mají nyní nárok na podporu ve škole (mateřské, základní i střední).

Энэхүү тусламж нь хүүхэд тань өөртөө итгэлтэй байж сургуулийн үйл явцад оролцон, чех хэлийг хурдан сурахад чухал ач холбогдолтой юм. Энэ нь **үнэ төлбөргүй** бөгөөд сургуулиас бүх зүйл хангагдана. Үүний тулд та болон таны хүүхэд сургуулийн зөвлөгөө өгөх төв (**školské poradenské zařízení (ŠPZ),** тодруулбал боловсрол, сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх төвд (**pedagogicko-psychologická poradna (PPP)**) очин хандах шаардлагатай. Уг байгууллага хүүхдэд ямар хэлбэрээр дэмжлэг үзүүлэх талаар шийдвэр гаргана. Чех хэлний түвшинг нь тодорхойлж, үр дүнг таньд өгөх болно. Чех хүүхдүүд мөн энэ төв рүү янз бүрийн шалгалт өгхийн тулд очдог.

Výše uvedená podpora je nesmírně důležitá proto, aby se Vaše dítě mohlo ve škole cítit dobře, snadněji se začlenilo do výuky a rychleji se učilo češtinu. Tato podpora pro dítě **je zdarma**, nemusíte nic doplácet a vše zařídí škola.

Od Vás je potřeba pouze **zajít s dítětem do školského poradenského zařízení (ŠPZ),** konkrétně do **Pedagogicko-psychologické poradny** (**PPP**, dále *poradna*)**,** která rozhoduje o nároku dítěte na podporu. V poradně vyhodnotí jazykovou úroveň češtiny a dají Vám zprávu s výsledky pro školu. Poradna je instituce, kam jsou v ČR běžně odesílány i české děti k nejrůznějším typům vyšetření.

Энэ туусламжаас сургууль мөн үр шимийг нь хүртэх болно! Чех хэлээр ярьдаггүй хүүхэдтэй байх нь багшийн ажилд илүү хүндрэл учруулдаг. Иймээс таны хүүхэд зөвлөгөө өгөх төв рүү хандах нь маш чухал юм. **Зөвлөгөө өгөх төв очиж хандааагүй бол сургууль танай хүүхдэд тусламж үзүүлэх ямар ч боломжгүй.**

Tato podpora pomůže i škole! Učitelé mají složitější práci, pokud mají ve třídě děti bez znalosti češtiny. Je tedy velmi důležité, abyste s dítětem do poradny šli. **Bez doporučení poradny škola nemá pro podporu Vašeho dítěte moc dalších možností.**

IČ: 26982633
č. účtu: 2300884089/2010
www.meta-ops.cz
www.inkluzivniskola.cz
e-mail: info@meta-ops.cz

Тусламжиийн төрлүүд:

- **Чех хэлийг хоёр дахь хэл болгон заах** (цэцэрлэгт долоо хоногт 1 цаг, бага дунд сургуульд долоо хоногт 3 хүртэл цаг)
- тусгай сурах бичиг, хэрэгсэл
- туслах багш
- сурах тусламжийн төлөвлөгөө (**хувь хүний сургалтын төлөвлөгөө буюу сурган хүмүүжүүлэх дэмжлэгийн төлөвлөгөө**)
- ЕБС-д орох элсэлтийн болон сургууль төгсөх шалгалт өгөх (maturita) шалгуурыг хялбаршуулах
- шаардлагатай бол 2 жил хүртэлх хугацаагаар мэргэжлийн дунд эсвэл дээд сургууль дахь сургалтын хугацааг сунгах

Podpůrná opatření jsou například tato:

- **výuka češtiny jako druhého jazyka** (v MŠ 1 hodina týdně, ZŠ a SŠ až 3 hodiny týdně)
- speciální učebnice a pomůcky
- asistent pedagoga
- plán podpory vzdělávání (**individuální vzdělávací plán** nebo **plán pedagogické podpory**)
- uzpůsobení podmínek při přijímacím řízení na SŠ, případně při skládání maturitní zkoušky
- v případě potřeby prodloužení délky vzdělávání až o 2 roky ve středním nebo vyšším odborném vzdělávání
-

Зөвлөгөө өгөх төвийн шалгалтын талаархи чухал мэдээлэл:

• Зөвлөгөө өгөх төв нь таны шалгалт өгөх хүсэлтэд татгалзсан хариу өгөх ёсгүй

• Хүсэлтийг өгсөнөөс хойш бодит шалгалтын өдөр, цаг хооронд 4 сараас хэтрэх ёсгүй

• Хэрэв шаардлагатай бол шалгалтаа орчуулагчтай өгч болно. Та өөрөө (орчуулагч, олон төрлийн ТББ, Интеграцийн төвүүдийн ажилтныг авчирч болно) эсвэл Зөвлөгөө өгөх төвөөр дамжуулан орчуулагчаар хангаж болно.

• Зөвлөгөө өгөх төв нь танийг үйлчилгээний нөхцөл байдлын талаар мэдээллэж (таниар мэдээллэсэн зөвшөөрөл гэсэн баримт дээр гарын үсэг зуруулах болно), дараа нь танд тайлан өгнө.

Зөвлөмж: Хэрэв та Зөвлөгөө өгөх төвтэй холбоогддож чадахгүй бол META эсвэл боловсролын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг бусад байгууллагаас тусламж хүсч, дараа нь Боловсролын үндэсний хүрээлэнгийн (NÚV) хянах байгууллагат хандаарай.

Důležité informace o vyšetření v poradně:

- Poradna Vás při žádosti o vyšetření nesmí odmítnout.
- Od podání žádosti do termínu vyšetření přitom nesmí uplynout více než 4 měsíce.
- V případě potřeby může vyšetření proběhnout s tlumočníkem. Toho si můžete přivést sami (můžete přitom využít služeb komunitního tlumočení a interkulturních pracovníků neziskových organizací a integračních center), nebo jej může zajistit sama poradna.
- Poradna Vás je povinna srozumitelně informovat o podmínkách služby (pak budete vyzváni k podpisu tzv. informovaného souhlasu) a nakonec Vám předat zprávu z vyšetření.

Doporučení: Pokud se nepodaří navázat spolupráci s poradnou, můžete požádat o pomoc školu, společnost META nebo jinou organizaci zabývající se vzdělávací problematikou, případně revizní orgán Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV).

Хэрхэн эхлэх вэ:

1. Зөвлөгөө өгөх төвөөс цаг авна

Бичгээр хандах хамгийн сайн арга бөгөөд хүсэлтээ энэ загварыг ашиглан бичиж болно:

Эрхэм ноён эсвэл хатагтай,

Би хүүхэддээ (……) танай төв дээр Чех хэлний хангалттай мэдлэггүйн улмаас шалгалтын цаг авхыг хүсэн ийнхүү бичиж байна.

Сургуулийн зүгээс миний хүүхдэд ямар тусламж ямар түвшинд өгч болох, зохих дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг санал болгосон тайлан шаардаж байгаа болно.

Би чех хэлээр ярьдаггүй учраас хамгийн ойрын боломжит цагаа бичгээр явуулж өгөхийг хүсье.

Ойлгосонд тань баярлалаа.

Хүндэтгэсэн
(……)

Харилцах хаяг:
(……)

2. Зөвлөгөө өгөх төвд цагтаа очих. Сандрах шалтгаан огт байхгүй бөгөөд ажилтнууд янз бүрийн насны хүүхдүүдтэй ажилладаг мэргэжилтнүүд байдаг.

3. Хүүхэдтэй ярих ажилтантай танилцана. Жишээ нь зураг харуулан түүний тухай ярьж хүүхдийн чех хэлний түвшинг тогтооно.

4. Зөвлөх төвийн ажилтан **30 хоногийн дотор тайлан бичиж, үүнийг танд өгнө.** Тайлангаа яаж авахаа урьдчилан тохиролцоорой.

5. Зөвлөх төвийн ажилтан **сургууль авахад зохицтой арга хэмжээн зөвлөмж бичнэ.**

6. Хүүхдэд тань туслаамж үзүүлхэд **таны зөвшөөрөл шаардлагатай.** Та гарын үсгээр зөвшөөрөл өгөх болно.

7. Зөвлөгөө өгөх төвийн тайлан 1-2 жилийн хүчинтэй. Тайлангийн хүчинтэй хугацаа дуусахаас 3 сарын өмнө дахин шалгалт өгхийг зөвлөж байна.

V NÁSLEDUJÍCÍCH KROCÍCH JE POPSÁNO, JAK BUDETE POSTUPOVAT:

1. Objednejte se do pedagogicko-psychologické poradny

Objednáte se nejlépe písemně a poradna Vám termín přidělí. Můžete použít tento vzor:

Vážená paní/vážený pane,

chtěl/a bych tímto objednat své dítě (……), k vyšetření ve Vašem poradenském zařízení z důvodu nedostatečné znalosti češtiny.

Škola potřebuje zprávu se zařazením dítěte do příslušného stupně podpory a s návrhem na vhodná podpůrná opatření.

Nemluvím česky, proto prosím o přidělení nejbližšího možného termínu písemně.

Děkuji za pochopení.

S pozdravem
(……)

kontakty:
(……)

2. Přijďte s dítětem do poradny v daném termínu. Nemusíte se ničeho obávat, v poradně pracují odborníci, kteří běžně pracují s dětmi různého věku.

3. Pracovník poradny se Vás ujme, popovídá si s dítětem například nad obrázky, aby **zjistil úroveň češtiny**.

4. Pracovník poradny do 30 dnů **zpracuje a předá Vám zprávu.** Domluvte se na způsobu předání zprávy předem.

5. Pracovník poradny **napíše doporučení podpůrných opatření škole.**

6. S poskytováním podpory dítěti je **potřeba Váš souhlas**, který stvrdíte podpisem.

7. Každá zpráva poradny je platná na období 1 – 2 roky. Doporučujeme minimálně 3 měsíce před uplynutím této doby požádat poradnu o nové vyšetření Vašeho dítěte.

Тусламж шаардлагатай байгаа сурагчидын төлөө сургууль юу хийх ёстой вэ?

- Сургууль нь Зөвлөгөө өгөх төвөөс гаргасан зөвлөмжийн дагуу хангалттай дэмжлэг үзүүлнэ. Энэ дэмжлэгийг ихэвчлэн тусламжын төлөвлөгөөнд тусгасан бөгөөд эцэг эхчүүдэд энэ тухай мэдэгдэнэ. Эцэг эхчүүд энэ баримт бичигт гарын үсэг зурснаар зөвшөөрлөө илэрхийлдэг.
- БНЧУ-д буй эцэг эхчүүд сургуультай хамтарч ажиллан, хүүхдүүдийнхээ боловсролын үйл ажиллагаанд оролцох ёстой. Сургууль дэмжлэгийн төлөвлөгөөндөө эцэг эхийн хүүхдийн боловсролд оролцох оролцоог санал болгож болно.
- Зөвлөгөө өгөх төв зөвлөмжийн бүхэл хугацааны турш дэмжлэг тусламж үзүүлэх болно.

Co by škola měla dělat pro žáky s potřebou podpůrných opatření?

- Škola na základě doporučení ŠPZ nastaví žákovi odpovídající podporu. Tato podpora obvykle bývá sepsána písemnou formou v podobě plánu podpory (IVP) a rodiče by o podpoře měli být informováni. Souhlas poskytují svým podpisem.
- Rodiče v ČR mají poskytovat součinnost a zajímat se o vzdělávání svých dětí. Škola tedy může do plánu podpory dát doporučení na zapojení rodičů do vzdělávání.
- Po celou dobu platnosti doporučení ŠPZ škola žákovi poskytuje odpovídající podporu.

Тусламжийн төлөвлөгөө (= суралцах арга барил) тодорхой журам, зорилго, агуулга, заах аргын дагуу сурагчийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн тодорхой хугацаагаар тогтоож болно. Сургууль явцын дунд сурагчийн ахиц дэвшлийг хянаж, түүнд үнэлгээ өгөх хэрэгтэй. Тусламжийг сурагчийн хэрэгцээнд тохируулж өөрчилж болно.

Plán podpory (= způsob vzdělávání) s konkrétními postupy, cíli, obsahem a metodami vzdělávání můžou být nastaveny na různě dlouhou dobu, dle potřeby konkrétního žáka. Škola by měla průběžně sledovat pokrok žáka a společně s ním ho vyhodnocuje. Dle potřeby může případně plán podpory upravit.

Сургууль энэ нөхцөлд дан ганцаар биш, зөвлөгөө өгөх төвтэй хамтран ажиллах бөгөөд зөвлөлдөж болно.

Зөвлөмж: Хэрэв та сургууль хүүхдэд хангалттай дэмжлэг үзүүлж чадахгүй байна гэж сэжиглэж байгаа бол Зөвлөгөө өгөх төвтэй холбоо барина уу.

Škola na to není sama a má možnost využít poradenství nebo konzultace jednotlivých postupů s poradnou.

Doporučení: V případě, že máte podezření, že škola dítěti neposkytuje dostatečnou podporu (v návaznosti na doporučení ŠPZ), můžete se obrátit na příslušné ŠPZ s žádostí o konzultaci této skutečnosti.

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛ ДАХЬ ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД
ZMĚNY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Цэцэрлэгийн албан сүүлийн анги

Шинээр цэцэрлэгийн сүүлийн жил албан боловсролын нэг хэсэг болсон. Энэ нь сургуулийн насны бүх хүүхдүүд цэцэрлэгт сүүлийн жил хамрагдсан байх ёстой гэсэн үг юм. Хэрэв хамрагдаагүй бол урьдчилан мэдэгдэж, жишээ нь өвчний талаархи эрүүл мэндийн гэрчилгээ үзүүлнэ.

Povinný předškolní rok

Nově je poslední rok v mateřské škole zahrnut do povinné školní docházky. To znamená, že v tomto roce musí být všechny děti zapsány v některé mateřské škole a musí tam také docházet. Nepřítomnost dítěte musí být vždy předem ohlášena a zdůvodněna například nemocí dítěte a potvrzením lékaře.

Сургуулийн элсэлтийг хойшлуулаах

Чех улсад ер нь элсэлтийг нэг жилээр хойшлуулах нь энгийн үзэгдэл. Элсэлтийг нэг жилээр хойшлуулахыг ихэвчлэн цэцэрлэг санал болгодог. Эцэг эх зөвлөгөө өгөх төвд очин зөвлөлдөж, хүүхдэд сургуульд элсэхийг хойшлуулах нь зөв эсэх талаар мэгэжилтнүүд үнэлгээ өгдөг. Хүүхдээ мөн хүүхдийн эмчид үзүүлж, дүгнэлт авах ёстой. Эцэг эхчүүд өөрсдөө хүүхдийн эмч, зөвлөгөө өгөх төвийн зөвлөмжийн дагуу элсэлтийг хойшлуулах эсэхээ шийддэг. Гадаад эх хэлтэй эсвэл Чех хэлний мэдлэггүй байх нь элсэлтийг хойшлуулах шалтгаан огт биш. Хүүхдийн ерөнхий бэлтгэлжилтийг хэтийн төлөв болгон анхаарч үзэхнь илүү чухал.

Odklad školní docházky

V České republice je poměrně běžné, že některé děti dostanou odklad školní docházky v odůvodněných případech a nastoupí do 1. třídy o rok později. Odklad školní docházky zpravidla navrhne mateřská škola. Doporučí tedy rodičům, aby s dítětem šli do poradenského zařízení (ŠPZ), kde odborníci vyhodnotí, zda je odklad pro dítě opravdu vhodný. Dítě musí také vidět pediatr a vydat k odkladu stanovisko. Doporučení lékaře a poradenského zařízení vyhodnotí rodič a rozhodne, zda dítě do školy i přesto pošle, či se bude řídit doporučeními. Děti s odlišným mateřským jazykem by neměly mít odklad jen z důvodu nedostatečné znalosti češtiny. Důležitá je komplexní zralost dítěte i v dalších aspektech.

Бэлтгэл анги

Сургууль элсэлт албан ёсоор хойшлогдсон хүүхдүүд цэцэрлэгт үргэлжлүүлэн суралцах эсвэл бага сургуулийн бэлтгэл ангид орж болно. Бэлтгэл анги нь элсэлт хойшлогдсон хүүхдүүдэд зориулагдсан бөгөөд бага сургуулийн бэлтгэлд анхаарлаа хандуулдаг. Өөр нэг давуу тал нь ангийн сурагчдын тоо цөөхөн (хамгийн ихдээ 15). Бага сургууль бүрт бэлтгэл анги байдаггүй, гэхдээ та хаа нэг газар заавал олно.

Přípravná třída

Děti, které mají přiznaný odklad školní docházky, mohou chodit ještě jeden rok dál do mateřské školy, nebo mohou být přijaty do přípravné třídy při základní škole. Přípravná třída je určena právě dětem s odkladem, proto se v ní klade důraz na přípravu na školu. Další výhodou přípravné třídy je snížený počet dětí (max. 15). Přípravnou třídu nemá každá základní škola, ale nějaká se většinou najde v každé oblasti.

ХҮҮХДЭЭ ДЭМЖИХИЙН ТУЛД ТА ЮУ ХИЙЖ БОЛОХ ВЭ?
CO MŮŽETE UDĚLAT PRO PODPORU VAŠEHO DÍTĚTE VY?

Чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх

Хүүхдүүд чөлөөт цагаа зөв зүйтэй өнгөрөөх, үеийнхээ чех хүүхдүүдтэй байж чех хэлийг өөрийн байгаагаар сурах нь маш чухал юм. Энэ нь тэднийг сургуульд том сайжрилт гаргахад нилээн нөлөөтэй. Хүүхдээ ямар нэгэн дугуйлан, секц зэрэг чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх үйл ажиллагаанд бүртгүүлээрэй!

Чехд бага наснаас нь авхуулаад чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх үйл ажиллагаа явуулдаг зөндөө газар бий. Сургуулиуд өөрсдөө болон бусад байгууллагууд - хүүхэд, залуучуудын байр (**domy dětí a mládeže** (DDM)), соёл урлагийн бага сургууль **(ZUŠ),** залуучуудад зориулсан төвүүд, төрийн бус байгууллагууд гэх мэт. Сургууль эсвэл хүүхэд, залуучуудын байранд эдгээр дугуйлан, секц илүү хямд байна. Залуучуудад зориулсан төвийн үйл ажиллагаа нь үнэ төлбөргүй байдаг.

Ječná 17, 120 00 Praha 2
tel.: +420 222 521 446
+420 773 304 464
IČ: 26982633
č. účtu: 2300884089/2010
www.meta-ops.cz
www.inkluzivniskola.cz
e-mail: info@meta-ops.cz

Volnočasové aktivity

Pro děti je nesmírně důležité, aby mohly podnětně trávit volný čas a setkávat se se svými českými vrstevníky a učit se tak česky přirozeným způsobem. Díky tomu mohou dosáhnout mnohem rychlejšího pokroku i ve škole. Přihlaste je tedy na volnočasové aktivity!

V České republice existuje rozvinutá síť volnočasových aktivit pro děti už od předškolního věku. Ty často nabízejí samotné školy, potom také další instituce jako **domy dětí a mládeže** (DDM), **základní umělecké školy** (ZUŠ), **nízkoprahové kluby**, neziskové organizace a další. Kroužky jsou zpravidla placené, ve školách a DDM bývají cenově dostupnější. Aktivity nízkoprahových klubů bývají zdarma.

Чөлөөт цагаа өөнгөрүүлж болох жишээ:

- спорт дугуйлан, секц
- **урлаг ба хөгжмийн дугуйлан, секц**
- **скаут, аялах клуб болон бусад үйл ажиллагаа**
- **зуны зуслан, өдрийн зуслан**
-

Příklady volnočasových aktivit:

- sportovní a pohybové kroužky
- **výtvarné a hudební kroužky**
- **skautské, turistické a další zájmové oddíly**
- **letní a příměstské tábory**

Гэртээ хүүхдүүдтэйгээ юу хийх вэ?

Гэртээ байхдаа ч гэсэн хүүхдэдээ чех хэлний эерэг хандлагыг төлөвшүүлж, шинэ хэлийг нь сайжруулж болно. Дараахи зүйлийг бид зөвлөж байна:

- хүхэддээ үлгэр дуурриал болон та өөрөө чех хэл сурах
- гэрт байгаа тавилга зүйлсээ чех нэртэй шошгоор наах,
- хүүхдэд зориулсан телевизийн нэвтрүүлэг үзэж, чех дуу сонсох
- Чех дотор гэр бүлээрээ аялал хийх.

A co doma?

I v čase, který trávíte s dětmi doma, je možné pomoci dítěti budovat vztah k češtině a nový jazyk rozvíjet. Doporučujeme:

- buďte svému dítěti příkladem a učte se česky také,
- na předměty v bytě můžete např. nalepit štítky s českými názvy,
- sledujte pohádky, filmy nebo televizní programy v češtině, poslouchejte české písničky,
- jezděte na rodinné výlety po České republice.

Бидний эцсийн зөвлөмж: Таны хүүхэд өөрийн жинхэнэ нэрээ ашиглах бүрэн эрхтэй бөгөөд нэр нь тухайн хүний нэгэн салшгүй хэсэг юм. Чех нэр авч хэрэглэснээр сургууль болон ангийн хамт олон дунд хурдан нэгдэн орход нөлөөлөхгүй.

Doporučení na závěr: Vaše dítě má právo být oslovováno vlastním jménem, jméno je důležitou součástí identity každého člověka. Přidělení českého jména nemá vliv na integraci do školy.

ТУСЛАМЖ ХЭРЭГТЭЙ БАЙНА УУ? БИДЭНТЭЙ ХОЛБОГДОНО УУ:
POTŘEBUJETE PORADIT? OBRAŤTE SE NA NÁS:

META, o.p.s. - Služby pro cizince:

Žerotínova 1124/35
130 00 Praha 3 - Žižkov
Tel: +420 775 339 003
poradenstvi@meta-ops.cz